

Αθήνα, 13.07.2018
Αριθμ. πρωτ:2521/99789

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΖΩΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΩΝ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Βερανζέρου 46
Ταχ. Κωδ.: 10438, Αθήνα
Πληροφορίες: Η. Φράγκου, Α.Μ. Κορού
Τηλέφωνο: 2105271616, 2105271604
fax: 2105271619
e-mail: ifragkou@minagric.gr
lmkorou@minagric.gr

Προς: Πίνακας Διανομής

Θέμα: «Ενίσχυση της επιτήρησης για την Πανώλη Μικρών Μηρυκαστικών στη Χώρα μας».

- Σχετ. 1.** Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2193/89143/22.06.2018 έγγραφο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Υπ.Α.Α.Τ.).
2. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2206/89868/25.06.2018 έγγραφο του Υπ.Α.Α.Τ..
3. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2268/92236/28.06.2018 έγγραφο του Υπ.Α.Α.Τ..

Σε συνέχεια των ενημερωτικών εγγράφων μας, σχετικά με την εμφάνιση Πανώλους Μικρών Μηρυκαστικών στην Βουλγαρία, και προκειμένου να ενισχύσουμε τις πιθανότητες ανίχνευσης πιθανού κρούσματος στη Χώρα μας, σας ενημερώνουμε για τα ακόλουθα:

Α. Έχουν εμφανιστεί τέσσερις (4) ακόμη εστίες του νοσήματος στη Βουλγαρία, στην περιφέρεια Γιάμπολ (*Yambol*) της Βουλγαρίας, εντός των ορίων των 3χλμ. και 10 χλμ. των οριοθετημένων ζωνών προστασίας και επιτήρησης γύρω από την πρώτη εστία που εμφανίστηκε, στις 23 Ιουνίου 2018, στο χωριό Βόντεν, στην περιοχή Μπολγιάροβο της περιφέρειας Γιάμπολ (*village Voden, Municipality Bolyarovo, Region Yambol*). Σύμφωνα με τις σχετικές αναφορές στο σύστημα κοινοποίησης εστιών *ADNS*, όλες οι εστίες αφορούν σε εκτροφές αιγοπροβάτων, στις οποίες επιβεβαιώθηκαν θετικά δείγματα στο νόσημα, στο πλαίσιο της επιτήρησης που διενεργείται στην περιοχή.

Β. Με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνουμε από τις αρμόδιες Αρχές της Βουλγαρίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κλινική εικόνα του νοσήματος, είναι ήπια, περιλαμβάνοντας συνήθη κλινικά συμπτώματα, όπως διάρροια, αιμορραγική ή μη, ρινικό έκκριμα και πυρεξία και χωρίς να χαρακτηρίζεται από αυξημένη νοσηρότητα, θνησιμότητα και θνητότητα. Επιπλέον, η διάγνωση του ιού έγινε με πραγματοποίηση μοριακών τεχνικών σε αίμα και ιστούς από νεκρά ζώα. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις δύο

πρώτες εστίες όπου παρατηρήθηκαν κλινικά συμπτώματα προσβλήθηκαν μόνο πρόβατα και όχι αίγες. Η νοσηρότητα που διαπιστώθηκε ήταν χαμηλή.

Γ. Με δεδομένη την κρισιμότητα της κατάστασης, λόγω της εμφάνισης του νοσήματος για πρώτη φορά σε έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρακαλούνται οι Κτηνιατρικές Αρχές της Χώρας:

- 1) Να εφαρμόσουν τα μέτρα και τις ενέργειες που επισημάνθηκαν στις τρεις (3) σχετικές εγκυκλίους του Υπ.Α.Α.Τ. και
- 2) Να προβούν σε ενέργειες για την ενίσχυση της παθητικής επιτήρησης για το νόσημα, με ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και ενδεδειγμένο κλινικό έλεγχο όλων των ευαίσθητων ειδών στη νόσο ζώων, καθώς και λήψη δειγμάτων από όλα τα ζώα για τα οποία η κλινική εικόνα και τα επιδημιολογικά δεδομένα θέτουν υποψία παρουσίας του νοσήματος, σε όλες τις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων στην περιοχή αρμοδιότητάς τους, στο πλαίσιο διενέργειας άλλων προγραμμάτων και ελέγχων.

Δ. Επιπλέον, οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειών Κεντρικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, όπου εφαρμόζεται το Πρόγραμμα Επιτήρησης των Τεσσάρων (4) Εξωτικών Νοσημάτων, μεταξύ των οποίων και η Πανώλη των Μικρών Μηρυκαστικών, παρακαλούνται να προβούν πλέον των ανωτέρω, άμεσα στις παρακάτω ενέργειες:

- 1) Εφαρμογή των μέτρων και των ενεργειών που επισημάνθηκαν στις τρεις (3) σχετικές εγκυκλίους του Υπ.Α.Α.Τ.
- 2) Να λαμβάνονται δείγματα αίματος και εκκρίσεων, σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος της παρούσας, σε ένα ποσοστό όχι μικρότερο του 10% επί του αριθμού των νοσούντων ζώων και πάντα σε συνεννόηση με το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων, από πρόβατα και αίγες που παρουσιάζουν έστω και ήπια πεπτικά ή/και αναπνευστικά συμπτώματα, τα οποία εντοπίζονται κατά την υλοποίηση του Προγράμματος των Τεσσάρων (4) Εξωτικών Νοσημάτων, άλλων προγραμμάτων και ελέγχων καθώς και από σχετικές αναφορές κτηνοτρόφων και λοιπών εμπλεκόμενων (ιδιώτες κτηνίατροι, εργαζόμενοι στις εκμεταλλεύσεις, ζωέμποροι, κ.λπ.). Ασφαλώς, η αξιολόγηση των επιζωοτιολογικών δεδομένων στην εκμετάλλευση (π.χ. ελλιπή μέτρα βιοασφάλειας που συνιστούν πιθανή είσοδο του νοσήματος στην εκτροφή, κ.λπ.) αποτελούν το βασικό κριτήριο για τον τρόπο αντιμετώπισης κάθε περίπτωσης.
- 3) Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος επιτήρησης των Τεσσάρων Εξωτικών Νοσημάτων, αύξηση του αριθμού των εκτροφών στις οποίες πραγματοποιούνται επισκέψεις για κλινική εξέταση των αιγοπροβάτων και λήψη δειγμάτων, ειδικά στις περιοχές πλησίον των συνόρων με την Βουλγαρία και την Τουρκία. Η έως τώρα επεξεργασία των αποτελεσμάτων της επιτήρησης καταδεικνύει ότι ήδη, σε πολλές περιπτώσεις, λόγω μη εξασφάλισης του απαραίτητου αριθμού

ζώων για κλινική εξέταση ή/και δειγματοληψία στις εκτροφές που ορίζονται σε κάθε υποπεριοχή, οι συνάδελφοι επισκέπτονται και άλλες εκτροφές αιγοπροβάτων.

- 4) **Στόχος πρέπει να είναι η πραγματοποίηση της επιτήρησης σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό εκτροφών και ζώων, προκειμένου να εντοπιστεί έγκαιρα ενδεχόμενη εμφάνιση του νοσήματος στη Χώρα μας.**

Ε. Σε περίπτωση υποψίας του νοσήματος, ενεργοποιείται το «Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης για την καταπολέμηση ασθενειών του Παραρτήματος Ι του Π.Δ. 138/1995 ΦΕΚ 88Α' (Οδηγία 92/119/ΕΟΚ)» (υπ' αριθμ. 258933/05.08.2008, Υ.Α., ΦΕΚ 1662 Β'/18.08.2008).

ΣΤ. Επισημαίνουμε την επιτακτική ανάγκη εφαρμογής των κάτωθι μέτρων βιοασφάλειας στις εκτροφές αιγοπροβάτων:

- Περίφραξη των εγκαταστάσεων για την αποτροπή εισόδου και εξόδου ζώων.
- Ύπαρξη απολυμαντικής τάφρου στην είσοδο-έξοδο των εγκαταστάσεων, με τακτική ανανέωση του απολυμαντικού.
- Καθαρισμός και απολύμανση των εγκαταστάσεων σε τακτική βάση.
- Απεντόμωση-μυοκτονία των εγκαταστάσεων σε τακτική βάση.
- Περιορισμός της εισόδου οχημάτων και άλλων μηχανημάτων στις εγκαταστάσεις και στους βοσκοτόπους, στις εντελώς απαραίτητες. Ιδιαίτερη προσοχή να δίδεται σε οχήματα που έρχονται σε επαφή και με άλλες εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων.
- Καθαρισμός και απολύμανση των οχημάτων που εισέρχονται και εξέρχονται από τις εγκαταστάσεις.
- Περιορισμός των ανθρώπων που εισέρχονται στις εκμεταλλεύσεις και έρχονται σε επαφή με τα ζώα και ιδιαίτερη προσοχή να δίδεται σε όσους έρχονται σε επαφή και με άλλες εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων.
- Καθαρισμός και απολύμανση των υποδημάτων των ανθρώπων που εισέρχονται και εξέρχονται από την εκμετάλλευση.
- Έλεγχος της προέλευσης των ζωοτροφών.
- Έλεγχος της προέλευσης των μηχανημάτων και των συσκευών που χρησιμοποιούνται στις εγκαταστάσεις και στους βοσκοτόπους, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στην επαφή τους με αίγες και πρόβατα.
- Απομόνωση ζώων που νοσούν σε ξεχωριστό χώρο, καθώς και ζώων που εισέρχονται για πρώτη φορά στην εκτροφή πριν την ανάμιξή τους με τα υπάρχοντα στην εκτροφή ζώα.
- Προμήθεια ζώων με νόμιμες διαδικασίες: Ενημέρωση των Κτηνιατρικών Αρχών, ταυτοποίηση των ζώων με ενώτια ή ηλεκτρονικούς βόλους, επίσημα έγγραφα (υγειονομικά πιστοποιητικά).
- Να μην χρησιμοποιούνται μεταχειρισμένα εργαλεία, εξοπλισμός και αντικείμενα προερχόμενα από άλλες εκμεταλλεύσεις.

- Προμήθεια ζώων, προϊόντων και ζωοτροφών, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.
- Καθημερινός έλεγχος των ζώων για τον εντοπισμό κλινικών συμπτωμάτων.

Παρακαλούμε, για την ενημέρωση και αυξημένη επαγρύπνηση των κτηνιάτρων, των κτηνοτρόφων και όλων των εμπλεκόμενων φορέων, με κοινό στόχο την αποτροπή εισόδου του νοσήματος στη Χώρα μας, την έγκαιρη ανίχνευση ενδεχόμενου κρούσματος και την αποτροπή εξάπλωσής του στη Χώρα.

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης της Υγείας των Ζώων

Χρυσούλα Δηλέ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Αποδέκτες για ενέργεια

- 1.1 Περιφέρειες Χώρας -Γενικές Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής -Δ/νσεις Κτηνιατρικής (Έδρες τους)
- 1.2 Περιφερειακές Ενότητες Χώρας- Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τμήματα Κτηνιατρικής (Έδρες τους)

2. Κοινοποίηση

- 2.1 Γραφείο κ. Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ε. Αποστόλου
- 2.2 Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ι. Τσιρώνη
- 2.3 Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Ν. Αντώνογλου
- 2.4 Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής
- 2.5 Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδους Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων-Νεαπόλεως 25, 15343, Αγία Παρασκευή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οδηγίες για τη λήψη δειγμάτων για Πανώλη Μικρών Μηρυκαστικών

Όλα τα δείγματα πρέπει να ταυτοποιούνται με την αναγραφή της ημερομηνίας δειγματοληψίας, του είδους ζώου που δειγματίστηκε, τον κωδικό ταυτοποίησης του ζώου, του τύπου του δείγματος (ορός, ολικό αίμα, δείγμα από το βλεννογόνο του επιπεφυκότα, του ρινικού βλεννογόνου και του βλεννογόνου του πρωκτού, ρινικό, οφθαλμικό έκκριμα, στοματικές εκκρίσεις) και των στοιχείων της εκτροφής, του ιδιοκτήτη ή και της περιοχής συλλογής.

1. Για τις ορολογικές εξετάσεις, απαιτούνται 5-10ml αίματος χωρίς αντιπηκτικό ή ορός αίματος μετά από φυγοκέντρηση. Τα αιμοδείγματα θα πρέπει να μην είναι αιμολυμένα. Εάν το δείγμα ολικού αίματος χωρίς αντιπηκτικό δεν πρόκειται να σταλεί στο εργαστήριο την ίδια ημέρα, διατηρείται μόνο στην ψύξη (+4°C) και αποστέλλεται στο εργαστήριο εντός 48 ωρών. Ο ορός που προκύπτει μετά την φυγοκέντρηση μπορεί να διατηρηθεί στους -20°C. Η λήψη δειγμάτων αίματος για ορολογικές εξετάσεις συνιστάται σε όλα τα στάδια της ασθένειας, ειδικότερα δε σε επόμενα στάδια αυτής.
2. Για τις μοριακές τεχνικές απαιτούνται:
 - α) δείγματα από τον βλεννογόνο του επιπεφυκότα, το στοματικό και ρινικό βλεννογόνο και τον βλεννογόνο του πρωκτού, με χρήση βαμβακοφόρου στυλεού (*swab*). Ο κάθε βαμβακοφόρος στυλός τοποθετείται ξεχωριστά σε περιέκτη, με την αντίστοιχη σήμανση. Το δείγμα διατηρείται σε ψύξη (+4°C) και αποστέλλεται στο εργαστήριο εντός 24 ωρών.
 - β) Λαμβάνονται επίσης δείγματα 5-10ml πλήρους αίματος σε φιαλίδιο με αντιπηκτικό κατά προτίμηση EDTA και **ΟΧΙ με ηπαρίνη (σε αδυναμία χρήσης φιαλιδίων με EDTA, να προηγείται συνεννόηση με το Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδη Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων)**, τα οποία συντηρούνται σε ψύξη (+4°C) και αποστέλλονται στο εργαστήριο εντός 48 ωρών.
3. Σε περίπτωση νεκρών ζώων, συλλέγονται με άσηπτο τρόπο, λεμφαδένες, ειδικά μεσεντέριοι και θωρακικοί, καθώς και δείγματα πνεύμονα, σπλήνα και εντερικού βλεννογόνου. Το(α) δείγμα(τα) διατηρείται(ούνται) σε ψύξη (+4°C) και αποστέλλεται(ονται) στο Εργαστήριο εντός 24 ωρών.
4. Πληροφορίες-οδηγίες για τη συσκευασία, διατήρηση και αποστολή του δείγματος στο αρμόδιο Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδη Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων:
 - Κιβώτιο συσκευασίας που να αποτελείται από μονωτικό υλικό, ανθεκτικό στη μεταφορά και απολύτως στεγανό για να αποφεύγεται η επιμόλυνση του μέσου μεταφοράς και των άλλων χώρων με το παθολογικό υλικό.

- Πηγή ψύξεως του ισοθερμικού δοχείου (παγοκύστη), ώστε να διατηρείται θερμοκρασία 1° έως 4°C.
- Κυλινδρίσκοι από πλαστική ύλη ή φελιζόλ που τοποθετούνται στα διάκενα μεταξύ των φιαλιδίων για αποφυγή θραύσεως.
- Τοποθέτηση των φιαλιδίων σε πλαστική σακούλα μίας χρήσης.
- Τοποθέτηση της παγοκύστης σε πλαστική σακούλα μίας χρήσης.
- Συμπλήρωση του κατάλληλου εντύπου και τοποθέτηση αυτού του έξω από το ισοθερμικό δοχείο.
- Προσεκτικό και ασφαλές κλείσιμο του ισοθερμικού δοχείου.
- Τηλεφωνική επικοινωνία με το Εργαστήριο (2106011499) πριν την αποστολή του δείγματος.
- Αποστολή του δείγματος στο εργαστήριο αυθημερόν, με ταχυδιανομή (*courrier*).

Επισημαίνεται ότι, για την αποστολή δειγμάτων στο Εργαστήριο, παρακαλείσθε να χρησιμοποιείτε το σχετικό υπόδειγμα, '10. «Δελτίο αποστολής δειγμάτων- εργαστηριακών εξετάσεων»', στην Απόφαση 258933/05.08.2008 ΦΕΚ 1662Β'/18.08.2008), «Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης για την καταπολέμηση των ασθενειών του Παραρτήματος I του Π.Δ. 138/1995 Α' 88 (Οδηγία 92/119/ΕΟΚ)».